

Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) 2012

LE0101

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning	4
A.12	Uppläggning och genomförande	4
A.13	Internationell rapportering	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
B	Kvalitetsdeklaration	7
B.0	Inledning	7
B.1	Innehåll	7
1.1	Statistiska målstorheter	7
1.1.1	Objekt och population	7
1.1.2	Variabler	7
1.1.3	Statistiska mått	10
1.1.4	Redovisningsgrupper	11
1.1.5	Referenstider	11
1.2	Fullständighet	11
B.2	Tillförlitlighet	11
2.1	Tillförlitlighet totalt	11
2.2	Osäkerhetskällor	13
2.2.1	Urval	13
2.2.2	Ramtäckning	15
2.2.3	Mätning	16
2.2.4	Svarsbortfall	17
2.2.5	Bearbetning	19
2.2.6	Modellantaganden	20
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	20

B.3	Aktualitet	20
3.1	Frekvens	20
3.2	Framställningstid.....	21
3.3	Punktlighet	21
B.4	Jämförbarhet och sam användbarhet.....	21
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	21
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	22
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	22
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	23
5.1	Spridningsformer.....	23
5.2	Presentation	23
5.3	Dokumentation.....	23
5.4	Tillgång till primärmaterial	23
5.5	Upplysningstjänster.....	24

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Levnadsförhållanden

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Levnadsförhållanden

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS:) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100 Stockholm
Kontaktperson: Anders Ljungberg
Telefon: 08-5069 4615
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100 Stockholm
Kontaktperson: Anders Ljungberg
Telefon: 08-5069 4615
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Enligt lagen om den officiella statistiken ska personuppgifter gallras när de inte längre behövs för sitt ändamål. Enligt särskilt beslut från Riksarkivet (RA-MS 2011:59) skall data från ULF/SILC bevaras.

A.9 EU-reglering

Från och med 2008 har innehållet i ULF anpassats och kompletterats till EU-SILC (European Statistics on Income and Living Conditions) i enlighet med EU-förordning 1177/2003. Detta medför att ULF-undersökningen sedan dess är harmoniserad med övriga medlemsländers undersökningar.

EU-SILC är en undersökning som är gemensam för alla EU-länder där frågor ställs kring utbildning, boende, hälsa, sociala förhållanden, inkomster och arbete. Målet är att ha gemensam europeisk statistik över inkomster och levnadsvillkor på både hushålls- och individnivå. EU-SILC består av två delar, en tvärsnittsdelen och en longitudinell del.

En fullständig lista över de förordningar som reglerar EU-SILC finns på Eurostats webbplats:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/income_social_inclusion_living_conditions/legislation

A.10 Syfte och historik

Det huvudsakliga syftet med undersökningen är att belysa välfärdens fördelning mellan olika grupper i befolkningen. SCB:s Undersökningar av Levnadsförhållanden (ULF) startades 1975. I och med 2008 års undersökning harmoniserades ULF med den EU-reglerade undersökningen EU-SILC genom att urvalet till den nya panelen i EU-SILC:s longitudinella del även får frågorna som ingår i ULF. Hädanefter benämns den integrerade undersökningen ULF/SILC.

Utökningen av antalet komponenter i undersökningen har skett etappvis. Vid starten 1975 ingick välfärdskomponenterna hälsa, ekonomi, sysselsättning och arbetsmiljö, utbildning samt boende. I 1976 års undersökning tillkom fritid och sociala relationer, och år 1978 medborgerliga aktiviteter, transporter samt trygghet och säkerhet.

Från och med 1979 tillämpas en indelning i fyra huvudteman som återkommer med viss periodicitet, s.k. fördjupningar. Dessa teman är Hälsa och omsorg, Arbetsliv, Sociala relationer samt Fysisk miljö. Se vidare under *A.14 Planerade förändring i kommande undersökningar*. Fördjupningarna genomförs under en tvåårsperiod (sedan 1980). I varje fördjupningsomgång ingår ett antal centrala indikatorer från respektive välfärdskomponent samt frågor som utgör grund för gängse bakgrundsvariabler.

Från och med år 1986 ingår regelbundet en paneldel i undersökningen. Paneldelen utgör drygt 40 procent av hela urvalet och kompletteras med 16–23-åringar samt immigranter. Med paneldel avses individer som med en periodicitet om åtta år får svara på frågor kring levnadsförhållanden.

A.11 Statistikanvändning

Undersökningen utgör underlag för bland annat planering och utvärdering av offentlig verksamhet, forskning och samhällsdebatt. Till varje komponent i undersökningen som under ett visst år ingår i en fördjupningsstudie knyts en referensgrupp med representanter för framför allt ansvariga myndigheter och forskningen inom området. Referensgrupperna tillsätts med hänsyn till de djupare studier som görs för en viss komponent. I referensgrupperna ingår bland annat Socialstyrelsen, Socialdepartementet, Socialforskningsinstitutet vid Stockholms universitet (SOFI) och Folkhälsoinstitutet. Dessutom finns ett användarråd med extern representation som tar ställning till verksamhetsplaner och uppnådda resultat.

A.12 Uppläggning och genomförande

Individerna som medverkar i undersökningen är valda med stratifierat obundet slumpmässigt urval ur Registret över totalbefolkningen, RTB. De individer som ingår i ULF-panelen är vissa år valda genom ett obundet slumpmässigt urval (OSU), men för 2012 har ett stratifierat obundet slumpmässigt urval använts. Urvalspersonerna intervjuas via telefon av intervjuare som är anställda hos SCB. Antalet intervjuare som arbetar med insamlingen uppgår till ungefär 160 personer. Frågorna är inlagda i ett datorprogram och läses upp av intervjuaren som också registrerar svaren i datorn.

Fältarbetsperioden under 2012 ägde rum från vecka 3 till och med vecka 51. Det innebär att insamlingen sker under denna period i form av en första intervjuomgång som sedan kompletteras med uppföljningar i de fall intervjupersonen inte har gått att nå.

Efterbearbetning (granskning, rättning, kodning) sker manuellt i datormiljö. Kodning sker också redan till viss del i intervjuarsituationen.

Utifrån intervjudata skapas en mängd härledda variabler. Undersökningsdata kompletteras med registerdata från:

- Persondata från *Registret över totalbefolkningen* (avser urvalstillfället)
- Inkomstdata från *Inkomst- och taxeringsregistret* (för ULF-delen, avser undersökningsåret)
- Inkomstdata från *Inkomst- och taxeringsregistret* (för SILC-delen, avser året före undersökningsåret)
- Utbildningsdata från *Utbildningsregistret* (uppgifter t.o.m. vårterminen 2010 användes under datainsamlingen, uppgifterna stämades av med de intervjuade och uppdaterades vid behov)

Registerdata används bland annat för att skapa variablerna risk för fattigdom och inkomst under socialbidragsnormen. Utöver möjligheten att skapa variabler används även registerdata för att konstruera vikter (se närmare beskrivning på sidan 19).

Urvalet är en kombination av en återkommande paneldel och nya delurval från RTB, version 2011-09-30. Det sammanlagda urvalet för 2012 bestod av ca 19 500 individer i åldrarna 16 år och uppåt.

Barn i åldrarna 10-18 år till de intervjuade blir tillfrågade att delta i Undersökningarna av barns levnadsförhållanden, Barn-ULF. Läs mer om Barn-ULF på SCB:s webbplats, www.scb.se/barnulf.

A.13 Internationell rapportering

ULF är sedan år 2008 integrerad med EU-SILC och benämns numera ULF/SILC. Delar av variabelinnehållet i ULF/SILC rapporteras därför till EU:s statistikorgan, Eurostat. Rapporteringen av statistik till Eurostat sker två gånger per år i form av datafiler enligt Eurostats specifikationer, dvs. en tvärsnittsdelen och longitudinell del.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Hittills har de olika komponenterna samlats till fyra huvudteman som återkommande roterat enligt schemat nedan. Här visas också den planerade indelningen kommande år, se nästa sida. Den planerade indelningen avser endast fördjupningsfrågorna inom ULF-delen i undersökningen. Från och med 2016 planeras fördjupningsfrågorna inom ULF att tas bort medan däremot SILC-fördjupningarna kommer att genomföras som tidigare.

HUVUDETEMA ULF-fördjupningar	PERIODICITET					
Sociala relationer						
Medborgerliga aktiviteter	1978	1984–85	1992–93	2000–01	2008–09	-
Trygghet	1978	1984–85	1992–93	2000–01	2008–09	-
Sociala relationer, familj	1976	1984–85	1992–93	2000–01	-	-
Arbetsliv						
Sysselsättning och arbetsmiljö	1975	1979	1986–87	1994–95	2002–03	2010–11
Ekonomi	1977	1979	1986–87	1994–95	2002–03	-
Utbildning	1975	1979	1986–87	1994–95	2002–03	-
Hälsa och omsorg	1975, 1977	1980–81	1988–89	1996–97	2004–05	2012–13
Fysisk miljö						
Boende	1975	1982–83	1990–91	1998–99	2006–07	2014–15
Transporter	1978	1982–83	1990–91	1998–99	-	-
Fritid	1976	1982–83	1990–91	1998–99	2006–07	2014–15
HUVUDETEMA SILC-fördjupningar						
Intergenerational transmission of poverty	2005	2011				
Social participation	2006	2015				
Housing conditions	2007	2012				
Over-indebtedness and financial exclusion	2008					
Material deprivation	2009	2014				
Intra household sharing of resources	2010					
Intergenerational transmission of disadvantages	2011					
Well-being	2013					

Ett arbete pågår nu med att se över frågekonstruktion och frågebatteri. Syftet är att komma ner i intervjutid. Dagens intervjutid på ca 35 minuter är för lång och behöver komma ner till ca 20-30 minuter. SCB planerar även att införa komponentrotation (läs: ej varje år) och att ULF-fördjupningarna utgår. Förändringarna av formuläret är planerade att införas under år 2014. Som en del av arbetet med att kvalitetssäkra intervjuerna kommer medlyssning vid telefonintervjuerna att införas under 2013.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i undersökningar enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sam användbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

För mer information om kvalitetsbegreppet för officiell statistik och en mer detaljerad redovisning av innebörden i de fem huvudkomponenterna, se rapporten *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik (MIS2001:1)* i serien *Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik*. Publikationen finns att tillgå på SCB:s webbplats.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Undersökningen är inriktad på att ta fram statistiska uppgifter för den grupp av personer som fyller minst 16 år under undersökningsåret. Urvalet dras från personer som är folkbokförda i Sverige. I redovisningen kan objekten utgöras av individer och hushåll.

1.1.2 Variabler

Innehållet i ULF/SILC är föremål för ständig översyn, indikatorer utgår, nya tillkommer. Intervjublanketterna finns tillgängliga på SCB:s webbplats, www.scb.se/ulf. Nedan redovisas indikatorer som ingår flertalet år.

Indikatorer som enbart ingår i undersökningen år 2012 eller 2013 är markerade med *.

TEMA: SOCIALA RELATIONER:

Medborgerliga aktiviteter:

Huvudinnehåll: *Föreningsverksamhet – Politiska aktiviteter*

Indikatorer

Medlemskap och aktivt deltagande i

- politiskt parti
 - boendeförening*
 - idrottsförening*
 - musikförening, kulturförening, dansförening, teaterförening*
 - pensionärsförening (personer 65+ år)*
 - facklig organisation
 - andra typer av organisationer och föreningar
- Intresse för att diskutera politik

Sociala relationer:

Huvudinnehåll: *Hushållets sammansättning och familjebildning – Kontakter med släkt och vänner*

Indikatorer

- Hushållets sammansättning
- Umgänge med barn, föräldrar och syskon
- Umgänge med andra släktingar, vänner och bekanta
- Har någon nära vän

Trygghet och säkerhet:

Huvudinnehåll: *Offer för våld, hotelser*

Indikatorer

- Utsatt för våld eller hot om våld
- skadornas art och konsekvenser

TEMA: HÄLSA OCH OMSORG

Huvudinnehåll: *Hälsotillstånd – sjukdomar – funktionsnedsättning – vårdkonsumtion – tobaksvanor*

Frågeområden

Hälsotillstånd, fysiska och psykiska besvär
T.ex. svår värk, övervikt, besvär av ångslan, oro eller ångest.

Sjukdomar (Enligt WHO:s klassifikation ICD-10)
T.ex. hjärtsjukdomar, högt blodtryck, diabetes, hudsjukdomar.

Funktionsnedsättning
T.ex. nedsatt syn, nedsatt hörsel, nedsatt rörelseförmåga

Läkar- och tandläkarbesök
T.ex. läkarbesök, ej tillgodosett vårdbehov

Tobaksvanor
T.ex. röker dagligen, snusar dagligen

Fördjupningsfrågor i hälsa 2012-2013

- Använder glasögon eller kontaktlinser*
- Använder hörapparat*
- Ömmande eller blödande tandkött*
- Lösa eller rörliga tänder*

Ledsen eller nere de senaste 2 veckorna*
Ensam de senaste 2 veckorna*
Diabetes*
Svåra eller lätta besvär av diabetes*
Psoriasis*
Svåra eller lätta besvär av psoriasis*
Inkontinens eller andra problem med blåsan*
Lätta eller svåra besvär av inkontinens/besvär med blåsan*
Högt blodtryck*
Svåra eller lätta besvär av högt blodtryck*
Återkommande mag- eller tarmbesvär*
Svåra eller lätta mag- eller tarmbesvär*

TEMA: ARBETSLIV

Sysselsättning och arbetstider:

Huvudinnehåll: *Sysselsättningsförhållanden – Arbetslöshetserfarenhet – Make/maka/sambos sysselsättningsförhållanden*

Indikatorer

Aktuella sysselsättningsförhållanden
Yrke
Näringsgren
Arbetstider (heltid, deltid, kväll, natt, skift)
Orsak till deltid
Restid
Arbetslöshetserfarenhet

Arbetsmiljö:

Huvudinnehåll: *Fysisk och psykosocial arbetsmiljö*

Indikatorer

Fysisk arbetsmiljö

- olycksfall
- tunga lyft
- upprepade och ensidiga arbetsrörelser
- svettig i jobbet
- skakningar och vibrationer
- buller
- stillasittande
- datorarbete

Psykosocial arbetsmiljö

- jäkt
- enformigt
- psykisk ansträngande
- inflytande
- möjligheter att lära nytt
- hot mot anställningstryggheten

Ekonomi:

Huvudinnehåll: *Inkomster, transfereringar – Boende- och barntillsynskostnader – Tillgång till viss materiell utrustning*

Indikatorer

Arbetsinkomst för intervjuperson och eventuell make/maka
Disponibel inkomst per person
Hushållets disponibla inkomst
Inkomst före och efter skatt för intervjuperson och eventuell make/maka
Inkomst under riksnormen för försörjningsstöd
Inkomst under socialbidragsnormen
Boendekostnader
Barnomsorgskostnader
Möjlighet att skaffa fram 10 000 kr inom en månad
Ekonomiska problem
Tillgång till bil

TEMA: FYSISK MILJÖ

Fritid:

Huvudinnehåll: *Fritidsaktiviteter – Semesterresande – Fritidshusboende*

Indikatorer

Semesterresande
Tillgång till och vistelse i fritidshus
Friluftaktiviteter
Idrottsaktiviteter
Motionsvanor
Kulturaktiviteter
Tillgång till dator och Internet i hemmet

Boende:

Huvudinnehåll: *Inre och yttre boendemiljö – Trygghet och stabilitet i boendet – Yttre boendemiljö – Åsikter om bostaden och omgivningen*

Indikatorer

Hustyp, upplåtelseform
Utrymmesstandard, trångboddhet
Bostadens utrustning
Grannkontakter
Skadegörelse i bostadsområdet
Hemförsäkring

1.1.3 Statistiska mått

I undersökningen redovisas främst *andelen* objekt (vanligen individer eller hushåll) med en viss egenskap samt det *totala antalet* objekt med en viss egenskap i populationen och i redovisningsgrupper.

1.1.4 Redovisningsgrupper

I undersökningen finns en mängd redovisningsgrupper. Bland de mest centrala kan nämnas kön, ålder, hushållstyp, region, socioekonomisk grupp samt utländsk respektive svensk bakgrund. Värden för redovisningsgrupper med färre än 100 intervjuer redovisas inte.

1.1.5 Referensstider

Datansamlingen sker genom ett antal produktionsomgångar fördelade över hela året (16 omgångar). Härigenom erhålls årsmedeltal för de olika undersökningsvariablerna. För frågorna i undersökningen används följande referensperioder förutom aktuell tidpunkt vid intervjun: *senaste veckan, senaste fjorton dagarna, två månader, tre månader, 12 månader*.

1.2. Fullständighet

ULF/SILC belyser levnadsförhållanden genom att ha med ett stort antal välfärdskomponenter. Studien av varje välfärdskomponent fördjupas i samband med att den med några års mellanrum återkommer i undersökningen som huvudtema. För 2012 gällde detta hälsa (kommer även att gälla för 2013).

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten i en undersökning påverkas av följande osäkerhetskällor:

- Specifikationsfel (se nedan och 4.1 *Jämförbarhet över tiden*)
- Urvalsfel (se 2.2.1 *Urval*)
- Ramfel (se 2.2.2 *Ramtäckning*)
- Mätfel (se 2.2.3 *Mätning*)
- Bortfallsfel (se 2.2.4 *Svarsbortfall*)
- Bearbetningsfel (se 2.2.5 *Bearbetning*)

För beräkning av det totala felet krävs kunskaper om de olika osäkerhetskällornas storlek. Den kunskap som finns är inte kvantifierbar på alla punkter, varför exakta beräkningar av hela felets storlek sällan kan göras.

Specifikationsfel

Specifikationsfel uppstår när man inte mäter det som är avsett att mäta t.ex. genom att en fråga är felställd. En fråga som kan tjäna som exempel på specifikationsfel är frågan om motionsvanor varje vecka. Numera poängterar intervjuaren att även promenader på minst 30 minuter räknas som motion. Tidigare år fanns en stor risk för systematiska underskattningar av motionen bland individer då promenader inte räknades upp bland exemplen på motionsvanor i intervjuarinstruktionerna (även om intervjuaren ibland kunde lyfta fram promenader som exempel på motion) trots att man anser att promenader ska likställas med löpning, aerobics etc. i detta avseende.

Med anledning av att den här typen av fel riskerar att försämra kvaliteten i undersökningen sammankallas representanter från olika grupper som är kunniga inom respektive ämnesområde med jämna mellanrum. Referensgrupperna ger återkoppling på de frågor som föreslås finnas med under respektive år i formuläret. Syftet är att gemensamt diskutera hur frågorna kan utformas på bästa sätt för att undvika fel av olika slag. Experter inom mätmetodik är också alltid, speciellt inför en fördjupning, delaktiga i arbetet med att upprätta nya frågor samt vid behov justera de frågor som innehåller eventuella mättekniska brister.

Slumpmässiga fel

Det icke-systematiska felet är ett uttryck för den slumpmässiga avvikelser från skattningens förväntade värde och beror bl.a. på att endast ett stickprov av befolkningen undersöks. När antalet mätningar utökas antas det skattade parametervärdet närma sig det sanna parametervärdet. Ett exempel på parameter-skattning inom ULF/SILC som förmodligen enbart innehåller slumpmässiga fel är tillgången till dator. Frågan som ställs är lättbegriplig och bör inte leda till andra typer av fel än ett urvalsfel.

Systematiska fel

Ett systematiskt fel leder till skevhet/bias och föreligger då skattningens förväntade värde skiljer sig från parameterns sanna värde. I motsats till det slumpmässiga felet avviker det systematiska felet hela tiden i en riktning vilket gör att felet inte går att reducera eller helt ta bort genom utökning av antalet mätningar. Anledningen till förekomsten av systematiska fel kan exempelvis vara estimatorns matematiska egenskaper eller systematiskt felaktiga uppskattningar. De personer som ingår i ett urval kan av olika skäl uppge ett felaktigt värde för en variabeluppgift som antingen leder till systematisk över- eller underskattning av en parameter. En över- eller underskattning görs av flera individer i ett urval på ett icke slumpmässigt sätt och det beror i sin tur dels på ämnets känslighet i sig i intervjun (privatekonomi, sjukdomar, utsatthet för våld etc.), dels på att enskilda frågor i ULF/SILC-formuläret innehåller ord eller meningar som bidrar till en viss skevhet/bias.

Storleken av de systematiska felen kan ofta endast bli föremål för bedömning. Det bör dock observeras att samma osäkerhetskälla kan ha olika inverkan på olika estimatorer.

Både det slumpmässiga och det systematiska felet kan i sin tur delas upp i fel orsakade av icke-observation (som uppkommit genom att man inte kunnat intervjua hela urvalet), och observations- eller mätfel (som gör att värdet avviker från det "sanna" värdet för den variabel man avser mäta). De olika osäkerhetskällorna som diskuteras i det följande har grupperats efter denna uppdelning. Observera att de kan innehålla bidrag från både icke-systematiska och systematiska källor.

I princip bör en bedömning av de olika osäkerhetskällorna göras för varje skattning. De bedömningar om olika osäkerhetskällors effekt som redovisas är allmänt hållna synpunkter, och effekten kan vara annorlunda i enstaka fall. Speciellt gäller detta känsliga variabler och små redovisningsgrupper.

Felkällor vid telefonintervjuer

Insamling av data via telefon som sker idag, kan medföra vissa fel som inte förekommer vid besöksintervjuer. En nackdel med telefonintervjuer är att uppgiftslämnaren inte har samma möjligheter att ge tillförlitliga svar på frågor som inbegriper en viss förmåga att minnas händelser bakåt i tiden. Ett par frågor inom hälsa och fritid mäter exempelvis förekomsten av läkarbesök och/eller tandläkarbesök respektive antalet tillfällen uppgiftslämnaren har motionerat under en längre tidsperiod. Vid besöksintervjuer hade uppgiftslämnaren större möjligheter att vid behov plocka fram dokument, kvitton etc. som kunde verifiera att en viss händelse hade ägt rum, t ex ett läkarbesök.

En del frågor som kräver ingående förklaringar gällande vad som egentligen ska mätas kan också riskera att generera mer osäkra svar via telefon jämfört med besöksintervjuer. Tidigare kunde intervjuaren i större utsträckning reda ut eventuella missförstånd med uppgiftslämnaren kring en fråga ”öga mot öga” medan telefonintervjuer tenderar att skapa en mer stressad intervjusituation för uppgiftslämnaren.

Fördelar med telefonintervjuer

Användningen av telefon som verktyg för insamling medför även vissa fördelar jämfört med besöksintervjuer. En fördel är att den så kallade intervjuareffekten antas bli mindre vid telefonintervjuer. Med intervjuareffekt avses den problematik som uppstår när intervjuarens och uppgiftslämnarens uppträdande riskerar att påverka frågeställningen samt svaret. Detta kan t ex ske när man ser den andre personens kroppsspråk och ansiktsuttryck. En annan fördel är att både den som intervjuas och den som svarar kan känna sig mer anonyma. Telefonintervjuer är också mer tidseffektiva vilket möjliggör en mindre tidskrävande datainsamling. Dessutom är kostnaden för att samla in data via telefon lägre jämfört med besöksintervjuer.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urvalet till ULF/SILC bestod år 2012 av 19 500 individer i åldrarna 16 år och äldre. ULF-urvalet består av fyra delurval inklusive de individer som ingick i 2004 års panel. I ULF är urvalen dragna som stratifierat urval med obundet slumpmässigt urval inom respektive stratum. Urvalen dras ett i taget, enligt nedanstående ordning, där ramen korrigeras efter varje delurval så att en individ endast kan väljas en gång.

I SILC finns fyra delurval där varje urval motsvarar en panel.

Delurval ULF	Beskrivning	Antal i urvalet
1	Individer i den vart åttonde år återkommande panelen. För 2012 års undersökning drogs ett första urval år 1980. Detta urval har vart åttonde år kompletterats, se delurval 3 och 4. Panelen har alltså fyllts på inför undersökningsåren 1988, 1996 och 2004.	4 000
2	Kompletterar panelen med individer som är födda 1920-1988 och som har invandrat under perioden 2011-10-01--2003-12-01. Avser både ULF och SILC- delen i undersökningen.	200
3	Kompletterar panelen med individer i åldrarna 16-23 år, födda 1989-01-01--1996-12-31. Avser både ULF och SILC- delen i undersökningen.	500
4	Dras ur Sveriges befolkning födda senast 1996-12-31, dvs. individer 16 år och äldre.	2 900
5	Ett tilläggsurval av individer 65+ år. Dras samtidigt som delurval 4.	1 500

Delurval SILC	Beskrivning	Antal i urvalet
1	SILC-panelen år 1 som även ingår i ULF, avser personer 16 år och äldre.	3 000
2	SILC-panelen år 2 avser personer 16 år och äldre	2 900
3	SILC-panelen år 3 avser personer 16 år och äldre	2 300
4	SILC-panelen år 4 avser personer 16 år och äldre	2 200

Storleken på urvalsfel eller slumpmässiga fel i resultaten kan uppskattas med konfidensintervall. Konfidensintervallen beräknas som $1,96 * \text{standardfelet}$. Konfidensgraden i dessa intervall är 95 procent och är ett mått på sannolikheten att man vid den valda proceduren ska erhålla ett intervall som innehåller det sanna populationsvärdet

2.2.2 Ramtäckning

Täckningsfel i en undersökning kan bestå av undertäckning och/eller övertäckning.

Undertäckning innebär att vissa objekt i den population man vill undersöka saknas i urvalsramen eller ännu inte är med i registret. I ULF/SILC skulle undertäckning innebära att det finns personer som är stadigvarande bosatta i Sverige men som inte är folkbokförda här och därmed inte finns med i Registret över Totalbefolkningen, RTB. Undertäckningen i ULF/SILC är både absolut och relativt sett liten, varför undertäckningsfelen påverkar statistiken försumbart.

En annan typ av täckningsfel är övertäckning som förekommer om objekt som inte tillhör målpopulationen ingår i urvalsramen och kan komma med i resultatredovisningen. Förekomsten av övertäckning medför inga systematiska fel eftersom denna (avlidna, emigranter) gallras ut före intervjuerna. Den har dock effekten att precisionen blir sämre än om ingen övertäckning funnits. Denna effekt är dock mycket svag i ULF/SILC. Övertäckningen omfattar ca 1 procent av urvalet/populationen.

Utöver det finns det personer som är listade i urvalsramen men som inte tillhör målpopulationen. Det kan vara personer som har lämnat landet utan att uppge detta för skattemyndigheten. Den här typen av övertäckning är dold och göms bland de i urvalet som är "ej anträffade". I serien *Bakgrundsfakta för befolkning och välfärsstatistik* publicerades 2010 rapporten *Övertäckningen i Registret över totalbefolkningen*, och där gör man följande bedömning över omfattningen av övertäckningen RTB 2005:

"1997 uppskattades övertäckningen till 25 000 – 50 000 utomnordiska medborgare äldre än 20 år. Registerspåret 1998 skattar övertäckningen baserad på samma avgränsning till knappt 20 000. Under 2000-talet ökar registerspårets övertäckning med cirka 33 procent, det är rimligt att anta att om man 2005 gjorde om studien från 1997 så skulle man också få en ökning i skattningen av övertäckningens storlek.

Beroende på antaganden beträffande dödstal skulle man skatta övertäckningen till mellan 38 000 och 47 000 personer med utländskt medborgarskap. Om man räknar dödstalen för födda utrikes skulle övertäckningen vara i storleksordningen 57 000 till 74 000 utrikes födda. Gör man andra antaganden om förhållandet mellan dödstalen för utrikes födda och de som är födda i Sverige kommer man att få andra nivåer."

Rapporten i sin helhet återfinns på följande länk:

http://www.scb.se/statistik/_publikationer/BE9999_2009A01_BR_BE96BR1005.pdf

Urvalet kompletteras med äldre personer (65 år och äldre) genom det så kallade äldretillägget. Det görs på uppdrag av Socialdepartementet. Syftet med att utöka urvalet av personer 65 år och äldre är att kunna redovisa resultat för den åldersgruppen. Flertalet av dessa frågeställningar berör endast en delmängd av de svarande och därför behövs ett större urval.

2.2.3 *Mätning*

Uppgifter till ULF/SILC samlas in av intervjuare vid SCB genom datorstödda telefonintervjuer (CATI, Computer-Assisted Telephone Interviewing) enligt ett framtaget frågeformulär.

Intervjuaren kan missuppfatta instruktioner eller intervjupersonens svar, vilket bidrar till det systematiska felet. Intervjuarens personlighet och uppträdande kan även påverka svaren, speciellt på "subjektiva" frågor, t.ex. attitydfrågor. SCB:s utbildning för intervjuare är just inriktad på att förebygga mätfel. Trots utbildningsinsatserna kan det inte uteslutas att mätfel uppstår som beror på intervjuarna. Det är dock inte känt hur stort detta fel är eftersom inga studier gjorts ännu.

Minnesfel

Uppgiftslämnarfel kan vara minnesfel vilket innebär att den som intervjuas omedvetet förvränger svaret, eller att han eller hon helt enkelt inte kan besvara frågan. De flesta av ULF/SILC-frågorna handlar om nuläget, där minnesfel inte spelar någon större roll som felkälla. Svaren på frågor av typen "Hur ofta under de senaste 12 månaderna?" bör däremot tolkas med försiktighet.

Attitydfrågor och avståndsfrågor

En felkälla kan vara att intervjupersonen under intervjun söker framställa sig i så god dager som möjligt. Man är då angelägen att ge "socialt acceptabla" svar alternativt svar som man tror intervjuaren själv skulle instämma i. ULF/SILC innehåller endast ett fåtal attitydfrågor som skulle kunna medföra denna risk. Däremot ingår en del frågor om vanor och beteenden där inverkan av denna felkälla inte kan uteslutas.

Frågorna i ULF/SILC avseende år 2012 är mer eller mindre lättbesvarade. Speciell försiktighet bör dock iakttas vid tolkningen av svar på attitydfrågor, avståndsfrågor och frågor om hur ofta man gjort något, t.ex. motionerat eller träffat släkt och vänner. Den här typen av frågor utgör endast en mindre del av de som finns redovisade för ULF/SILC 2012.

Field coding

Ytterligare en felkälla kan vara användandet av intervjukodning ("Field coding"), dvs. när uppgiftslämnaren får en fråga som denne formulerar ett (öppet) svar på, som sedan intervjuaren ska tolka och till sist koda in i ett fast svarsalternativ. Intervjukodning lägger samtidigt ett stort ansvar på intervjuarna och det finns en uppenbar risk för mätfel, åtminstone om intervjuarna inte får klara instruktioner och utbildning i att hantera denna typ av intervjusituation. I ULF/SILC förekommer frågor där intervjukodning används. Intervjukodning kan dock fungera relativt bra även i en telefonintervju, men det förutsätter att svarsalternativen är varandra uteslutande och att det finns en tolkning av frågan som faktiskt är rätt och en som är fel. Ju mer tolkningsutrymme en fråga lämnar desto vanskligare kan det vara att lägga ansvaret att utreda på intervjuarna. Det råder en medvetenhet om ev. problem med intervjukodning och något som numera beaktas i samband med genomförande av kognitiva tester alternativt skrivbordstester av frågorna.

Indirekta intervjuer

Med indirekt intervju avses att intervjun genomförts med annan person än den som utvalts att delta i undersökningen. Enligt förutsättningarna för undersökningen ska denna person vara en som noga känner till intervjupersonens förhållanden, helst make/maka/sambo, föräldrar, vuxna barn. Även kurator, avdelningsköterska vid en vårdanstalt kan komma i fråga. I första hand ska dock intervjun göras med urvalspersonen, dvs. direkt intervju. Vid indirekt intervju hoppas sådana frågor över som man inte tror att en annan person kan svara på i urvalspersonens ställe.

Indirekta intervjuer är aktuell i följande fall:

- Då urvalspersonen är sjuk och inte förväntas tillfriskna under fältarbetsperioden.
- Då urvalspersonen lider av någon långvarig sjukdom som omöjliggör intervju, t.ex. om undersökningsspersonen lider av dövhet, senilitet, förståndshandikapp, etc.
- Då undersökningsspersonen inte talar svenska, och det ej är möjligt att anlita tolk.
- Då undersökningsspersonen inte kan nås före utgången av fältarbetsperioden.

Erfarenheterna tyder på att indirekta intervjuer mycket väl kan användas. Vissa problem kan dock förekomma. Den ”indirekta” uppgiftslämnaren kan t.ex. tro sig känna till intervjupersonens arbetsförhållanden men vet i själva verket inte att intervjupersonens bytt arbetsuppgifter och därigenom fått förändrade arbetsförhållanden. Vid indirekt intervju exkluderas frågor som bedömts som olämpliga att ställa indirekt. Dessutom utgör de indirekta intervjuerna en mycket liten andel (ungefär 2 procent) av det totala antalet intervjuer.

En annan typ av intervju är de intervjuer som görs med utvalda undersökningsspersoner med hjälp av en tolk. Från och med 2012 års undersökning används endast professionella tolkar på undersökningen. Andelen intervjuer som görs med tolk motsvarar ungefär 0,4 procent

2.2.4 Svartsbortfall

Svartsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värdet på en eller flera undersökningsvariabler i en undersökning inte kan inhämtas. Saknas alla värden för en person är det frågan om *objektsbortfall*; saknas enbart vissa värden, handlar det om *partiellt bortfall*.

Objektsbortfall

För 2012 års undersökning uppgick bortfallet i ULF/SILC till ca 42 procent för gruppen 16 år och äldre. Bortfallet fördelades över kategorierna:

- Ej anträffade 16,6 procent
- Avböjd medverkan/vägran 20,5 procent
- Förhindrad medverkan 4,8 procent

Partiellt bortfall

Till detta kommer ett partiellt bortfall av varierande storlek på de olika frågorna. Nedan ges några exempel:

- Arbetsmiljö: 0,1 procent – 1,3 procent (i genomsnitt 0,4 procent)
- Medborgerliga aktiviteter: 0 procent – 1,3 procent (i genomsnitt 0,2 procent)
- Sociala relationer: 0 procent – 0,6 procent (i genomsnitt 0,2 procent)

Två exempel på frågor med jämförelsevis mycket hög andel partiellt bortfall (vet ej/vägrar svara) är:

Är/Var den högsta avslutade utbildningen som din pappa gått förgymnasial, gymnasial eller eftergymnasial?

Det partiella bortfallet var här 10,4 procent. Notera dock att frågan kommer att tas bort från och undersökningen 2014.

Är/Var den högsta avslutade utbildningen som din mamma gått förgymnasial, gymnasial eller eftergymnasial?

Det partiella bortfallet var här 7,1 procent. Notera dock att frågan kommer att tas bort från och undersökningen 2014.

För ett antal frågor inom Trygghet som handlar om var uppgiftslämnaren (i förekommande fall) har blivit hotad och/eller blivit utsatt för våld som *inte* krävde sjukvård eller tandvård, finns ett partiellt bortfall på i genomsnitt cirka 12 procent.

Bortfall inom olika undergrupper

Såväl det totala bortfallet som bortfallsorsaken varierar mellan olika undergrupper. Till exempel skiljer sig bortfallsandelen mellan olika åldersgrupper. Individer som är ogifta har bortfallsorsaken ”ej anträffad” i större utsträckning än gifta/sammanboende. I åldersgruppen 25-44 år är bortfallet högre än i övriga åldersgrupper medan de som är i åldern 65-84 år deltar i större utsträckning i undersökningen. Även bland utrikes födda är bortfallet relativt högt. Bortfallsanalysen på ULF/SILC 2012 visar på 52 procents bortfall för utrikes födda 16-84 år och motsvarande siffra för födda i Sverige är 40 procent. De utrikes födda har haft högre bortfall än de inrikes födda alltsedan 1999 (första året där uppgifter finns som möjliggör en uppdelning).

Bortfallsfel

Bortfallsfel i skattningen uppstår om undersökningsvariabeln skiljer sig mellan de som har svarat och de som inte har svarat. Bedömningar av bortfallsfelets storlek är i allmänhet mycket svåra att göra.

Ett bortfallsfel kan exempelvis innebära att vissa parametrar överskattas. Om en förhållandevis stor andel av de som är i åldern 65 år och äldre deltar i undersökningen, och man kan anta att exempelvis boendestandarden är hög i denna grupp, riskerar man att få ett högre värde för hela befolkningen vad gäller boendest-

vard. En viss snedvridning av resultaten blir därmed följden om olika åldersgrupper inte är likvärdigt representerade.

Hjälpvariabler och kalibrering

För att reducera bortfallets eventuella snedvridande effekter används en uppsättning hjälpvariabler i estimationen. Dessa variabler kännetecknas av att de har ett starkt samband med de centrala undersökningsvariabler som mäts i ULF/SILC och/eller med bortfallsfördelningen. Hjälpvariablerna hämtas från *Registret över totalbefolkningen* (RTB), *Utbildningsregistret* (UREG) och *Inkomst- och taxeringsregistret* (IoT). Hjälpvariablerna används sedan i estimationen för att kalibrera (justera) skattningarna mot de kända registertotalerna för samma variabler. De hjälpvariabler som ingår är: kön, ålder, region, fastighetsavgift (fastighetsavgift eller ej), kontrolluppgift (kontrolluppgift eller ej), socialbidrag (ersättning eller ej), invandrad (invandrad sedan år 2000 eller ej), svenskfödd, utbildning och civilstånd samt telefonnummer känt eller ej.

Kalibrering innebär att personer tillhörande de grupper som är överrepresenterade bland de som inte deltar i undersökningen (t.ex. utrikes födda och personer i åldern 25-44 år), ges en större vikt vid skattningen. Kalibrering kan lite förenklat förklaras som att man först undersöker hur bortfallet fördelas mellan olika grupper, t ex vanliga redovisningsgrupper. Sedan tar man reda på hur stor andel av populationen som grupperna representerar och låter de svarande i respektive grupp representera den andelen i skattningarna. Det innebär att en grupp med stort bortfall ändå kommer att representeras i samma utsträckning som de utgör av populationen. Tanken är därmed att minska effekten av att vissa grupper är underrepresenterade i underlaget för parameterskattningarna.

Antalet hjälpvariabler har utökats de senaste åren i syfte att minska effekten av skevhet/ bias i skattningarna. Genom att ta hänsyn till fler bakgrundsfaktorer hos de individer som svarar i undersökningen, går det att minska den negativa effekten av att ett antal redovisningsgrupper är underrepresenterade i undersökningen.

Användningen av hjälpvariabler kan minska men inte helt ta bort effekten av skevheter. Varje person som inte deltar i undersökningen har nämligen i någon utsträckning unika egenskaper som inte kan ersättas med en hjälpvariabel. Andelen som inte deltar i undersökningen är t.ex. större bland utrikes födda jämfört med bland de som är födda i Sverige samtidigt som levnadsförhållandena för dessa två grupper kan skilja sig åt relativt mycket vilket exempelvis gäller för ett par indikatorer inom komponenten boende. Kalibreringen syftar till att korrigera detta.

2.2.5 *Bearbetning*

Bearbetningsfel kan uppstå om instruktionerna för dataregistrering, granskning och kodning leder till missuppfattningar. Bearbetningsfel kan även förekomma vid framtagning av tabeller. Genom kontroller med efterföljande korrigering elimineras de flesta bearbetningsfelen. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den ”mänskliga faktorn”, både förebyggande och genom

snabba åtgärder när sådana fel upptäcks. Några mindre studier av kodningens kvalitet (kodning av socioekonomisk grupp, sjukdomar) tyder på att endast smärre fel förekommer. Vid tabellframställningar har fel uppstått men endast i undantagsfall. Felen kan bestå i att de program som används för att ta fram statistiken har innehållit felaktig programkod eller att det har uppstått felaktigheter vid själva inläggningen av värden i tabellerna.

Under de senaste åren har gränsen för antalet intervjuer vid redovisningen av en viss skattning höjts från 50 till 100. Anledningen till att gränsen har höjts har att göra med ambitionen att minska risken för röjande av personliga uppgifter men också för att förbättra kvaliteten i skattningarna. En högre minimigräns för antalet intervjuer vid redovisningen medför kortare konfidensintervall.

Från och med 2012 sker kontrollkodning inom ULF/SILC. Syftet med kontrollkodningen är att undersöka ifall de kodade svaren från uppgiftslämnarna verkar rimliga. Syftet är även att korrigera felaktigt satt koder. Kontrollkodningen minskar således risken för fel i statistiken till följd av att orimliga svar hanteras innan dessa riskerar att påverka skattningarna.

2.2.6 Modellantaganden

Inga andra modellantaganden än den metodik som redovisats ovan görs för ULF-undersökningen.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Felmarginal (läs konfidensintervall) finns beräknade för de andelsskattningar som redovisas i *Statistikdatabasen* (SSD) och i tabeller och rapporter. Dessa osäkerhetstal omfattar felmarginalen för slumpmässiga urvalsfel. Ju mer detaljerade uppgifter som redovisas desto osäkrare blir uppgifterna. Vid redovisning av de olika indikatorerna varierar felmarginalen mellan 0–10 procentenheter. I regel är felmarginalerna större för de mindre redovisningsgrupperna vilket gäller för exempelvis inrikes födda med två utrikes födda föräldrar som utgör en av de mindre grupperna med avseende på antalet intervjuer.

Osäkerhetstal för övriga felkällor har inte beräknats.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningarna genomförs löpande under ett kalenderår och publicering sker vid två tillfällen under varje år. Den ena publiceringen avser indikatorer som hör till ULF-delen inom undersökningen medan den andra publiceringen avser indikatorer inom SILC. Även länderjämförelser publiceras för de ingående länderna i SILC.

För 2012 års undersökning skedde dock en försening för det som avser ULF-delen inom ULF/SILC vilket medför att publicering av 2012 års undersökning endast sker vid ett tillfälle under 2013, se avsnitt 3.3 Punktlighet nedan

3.2 Framställningstid

Framställningstiden är cirka 9 månader för undersökningsår 2012, dvs. publicering sker cirka 9 månader efter avslutad uppgiftsinsamling. I vanliga fall är dock framställningstiden ca 5 månader. Se avsnitt 3.3 *Punktlighet* nedan för information om anledningen till den försämrade framställningstiden avseende 2012.

3.3 Punktlighet

Publicering av ULF-indikatorerna inom ULF/SILC var från början planerad till den 29 maj men flyttades fram till den 16 september. Anledningen var oförutsedda personalavgångar. Publiceringen av SILC-delen inom undersökningen är uppskjuten till den 28 januari 2014.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningen genomfördes med väsentligen samma definitioner och datainsamlingsmetod (besöksintervju) under perioden 1975-2005. Möjligheterna till jämförelser över denna tidsperiod är därför mycket goda. Blanketten var då anpassad till besöksintervju med svarskort (som intervjupersonen fick läsa) för frågor med komplicerade svarsalternativ. Telefonintervjuer gjordes dock även tidigare på undersökningen, 2005 genomfördes t.ex. ca 26 procent av intervjuerna via telefon.

Under år 2006 genomfördes cirka hälften av intervjuerna genom besök och cirka hälften enbart genom telefonintervjuer. Det ordinarie ULF-urvalet i åldersgruppen 16-84 år om ca 7 300 personer delades slumpmässigt i två delar. För den första halvan användes besök som huvudsaklig metod för datainsamling, medan telefon (Computer Assisted Telephone Interviewing, CATI) användes för den andra halvan. Inför telefonintervjuerna gjordes vissa anpassningar av formuläret och datorstödda intervjuer användes. De analyser som gjorts på materialet visar inga trender i någondera riktningen, dvs. ingen av metoderna ger skattningar som konsekvent ligger över eller under den andra.

Metodbytet till delvis telefonintervjuer 2006 och fr.o.m. 2007 i full skala, innebar ändå att jämförbarheten försämrats för ett antal indikatorer även om det i regel inte är metodbytet i sig som ligger bakom detta utan snarare ändringar av frågeformuleringar och definitioner. Resultaten påverkas av metodbytet genom att intervjusituationen förändrats och även till följd av att frågorna ändrats med avseende på konstruktion och definition. Telefonintervjuerna antas inte heller ge samma möjlighet att reda ut eventuella missförstånd som fallet är vid besöksintervju, vilket i sin tur kan ge upphov till skillnader i resultat mellan olika år

orsakade av olika metodval. Utöver metodbytet har också formuleringar och definitioner bland vissa frågor ändrats vilket också försämrar möjligheten att jämföra resultaten över tid. Ungefär en fjärdedel av indikatorerna går att jämföra över tid ända fram till och med år 2012 medan man för de övriga indikatorer bör vara försiktigare vid en tidsseriestudie.

I undersökningen ULF/SILC finns också ett antal frågor som inte ändrats i nämnvärd utsträckning med anledning av att flera användare vill kunna jämföra resultat över en lång tidsperiod. I samband med att frågeformuleringar och/eller svarsalternativ justeras kan ett tidsseriebrott uppstå. Å andra sidan riskerar man att få problem med validitet om en frågeformulering inte fångar in det man vill mäta. Med andra ord är det viktigt att anpassa frågeformuläret så att uppgiftslämnarna uppfattar en fråga på det sätt som det är tänkt. Om en fråga tolkas på ett annat sätt idag jämfört med tidigare riskerar man att få in svar som inte är tillförlitliga och som inte heller är möjliga att jämföra med svarsdata från tidigare år.

I rapporten *Förändringar i Undersökningarna av levnadsförhållandena 2006–2008* i serien *Bakgrundsfakta för befolknings- och välfärdsstatistik, 2010:4*, finns detaljerad information kring övergången från besöksintervjuer till telefonintervjuer och vilka följder det fick för jämförbarheten över tid. Rapporten finns på SCB:s webbplats under följande länk:

http://www.scb.se/Pages/PublishingCalendarViewInfo_259923.aspx?PublObjId=12340

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Uppgifter från ULF/SILC-intervjun används för att bilda olika redovisningsgrupper. Detta möjliggör jämförelser mellan grupper med exempelvis svensk/utländsk bakgrund, arbetar-/tjänstemanna-/företagarhushåll, ensamstående/sammanboende med eller utan barn som bor i olika kommuntyper. Möjligheten att kunna jämföra levnadsförhållanden för exempelvis inrikes- och utrikesfödda försämras dock till viss del till följd av att borfallet är relativt högt bland utrikesfödda. I regel kan emellertid resultaten jämföras mellan grupper.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

ULF/SILC utgör i många avseenden en unik datakälla. Många andra undersökningar utnyttjar ofta ULF/SILC-frågor för att kunna använda ULF/SILC som referensmaterial. Inkomstdelen i ULF/SILC är så långt det är möjligt begreppsmässigt samordnad med Undersökningen av hushållens ekonomi (HEK).

Undersökningarna av barns levnadsförhållanden (Barn-ULF) bygger delvis på uppgifter från ULF/SILC och går att använda tillsammans med ULF-undersökningen.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultat från undersökningarna publiceras årligen genom pressmeddelanden, tabeller, diagram, rapporter och i statistikdatabasen. Planerad publicering redovisas i publiceringskalendern för officiell statistik. Samtliga spridningsformer nås via SCB:s webbplats, www.scb.se/ulf.

Statistikdatabasen och ULF/SILC:s webbsidor innehåller ett omfattande resultat- och tabellmaterial från ULF/SILC, www.scb.se/ulf.

Publicerade rapporter finns fritt tillgängliga i pdf-format via SCB:s webbplats. Rapporterna innehåller i regel tabeller och diagram samt såväl teknisk som kommenterande text.

5.2 Presentation

Ett antal välfärdsindikatorer, nuläge och utveckling 1980-2012, efter ett stort antal redovisningsgrupper, finns i *Statistikdatabasen* (SSD) och/eller i Excel-tabeller på SCB:s webbplats, www.scb.se/ulf. Rapporterna innehåller i regel tabeller och diagram samt såväl teknisk som kommenterande text.

5.3 Dokumentation

Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Dokumentation av statistiken* (SCBDOK). Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument, *Beskrivning av statistiken* (BaS). Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata* (MetaPlus). Samtliga dokumentationer finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/ulf. Där finns även frågeformulären publicerade.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på uppdragsbasis specialbearbetningar av ULF/SILC (samtliga årgångar). Forskare och utredare kan efter särskild prövning få tillgång till avidentifierade mikrodata. Numera sker utlämnandet via det s.k. MONA-systemet (Microdata Online Access) som innebär att tillgång till datamaterialet ges via en uppkoppling mot SCB:s särskilda internetdomän för datautlämnande.

För tillgång till mikrodata från EU-SILC-delarna i ULF/SILC krävs en ansökan till Eurostat. Mer information om hur en ansökan går till finns på Eurostats webbplats http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/eu_silc

5.5 Upplysningstjänster

Nedanstående personer kan lämna närmare upplysningar om undersökningen för följande områden:

Boende

Philip Andö
Telefon: 08-5069 4423
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

Chef för Enheten för social välfärdsstatistik

Anders Ljungberg
Telefon: 08-5069 4615
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

Databeredning

Tommy Lindkvist
Telefon: 08-5069 4726
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

Ekonomi

Thomas Helgeson
Telefon: 08-5069 4434
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

Alvaro Miranda
Telefon: 08-5069 4656
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

EU-SILC

Thomas Helgeson
Telefon: 08-5069 4434
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

Alvaro Miranda
Telefon: 08-5069 4656
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

Fritid, sociala relationer, familj

Göran Nordström
Telefon: 08-5069 5015
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

Förfrågningar

”ULFSILC-brevlådan”
E-post: ulfsilc@scb.se

Hälsa och omsorg

Anna Hagman
Telefon: 08-5069 4819
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

Medborgerliga aktiviteter, hälsa och omsorg

Charlotte Samuelsson

Telefon: 08-5069 4817

E-post: fornamn.efternamn@scb.se

Sysselsättning och arbetsmiljö, medborgerliga aktiviteter

Anne Danielsen Rackner

Telefon: 08-5069 4266

E-post: fornamn.mellannamnefternamn@scb.se

Trygghet och säkerhet

Helena Rudander

Telefon: 08-5069 4124

E-post: fornamn.efternamn@scb.se